

Mithu Singh v. State of Punjab and another (N. C. Jain, J.)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ- ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 4(ii) ਤੋਂ (iv) ਕਾਫੀ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੈਧ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(8) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੀ. ਸੀ. ਜੀ

ਐਨਸੀ ਜੈਨ, ਜੇ.

ਮਿੱਠੂ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1988 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 56

ਅਕਤੂਬਰ 14, 1989

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950- ਕਲਾਮ 226 ਅਤੇ 227, 14, 19, 21— ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ ਮੈਨੂਅਲ- ਪੈਰਾ 516— ਬੀ- ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਗਭਗ 11 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਧੀਨ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਛੋਟਾਂ ਵੀ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾਅਵਾ ਰੀਲੀਜ਼-ਆਰ-ਅਜਿਰੀਆਂ ਰੀਲੀਜ਼ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ-ਵਿਖਿਆਤ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿਧਾਂਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: -

- (i) ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰਤਾ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

Mithu Singh v. State of Punjab and another (N. C. Jain, J.)

- (ii) ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਉਮਰ ਕੈਦੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 516-ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ;

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ, 8 ਸਾਲ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੇ ਐੱਸ. 432 ਦੇ ਗੈਰ-ਸੋਧਿਆ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਆਫੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਬੇਮਿਸਾਲ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਤੱਥ ਨਾ ਹੋਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ;

(iii) ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਉਮਰ ਕੈਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦੀ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੬)।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ: -

(i) ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਚਿਓਰ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਡਿਟੇਨੂੰ ਨੂੰ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਰਡਰ/, ਕਾਰਵਾਈ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ;

(ii) ਡਿਟੇਨੂੰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ;

(iii) ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

ਅੱਗੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ: -

(i) ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਜਵਾਬਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ, - ਅਨੁਸੂਚੀ P/4 ਦੇ ਤਹਿਤ।

(ii) ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ;

(iii) ਅਨੁਬੰਧ P/1 ਤੋਂ P/7 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ;

(iv) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਵੀ.ਕੇ.

ਚਾਰੂ ਤੁਲੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਨਸੀ ਜੈਨ, ਜੇ.

(1) ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਲਈ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੰਗ ਕੰਪਾਸ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ। ਦੇ ਜੁਰਮ

Mithu Singh v. State of Punjab and another (N. C. Jain, J.)

ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ! ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ 20 ਅਗਸਤ, 1977 ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 11 ਸਾਲ 9 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 19 ਦਿਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 7 ਸਾਲ ਅਤੇ 8 ਮਹੀਨੇ। ਪਹਿਲਾਂ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਉਸਨੇ 14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਆਫੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 8 ਸਾਲ 6 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਕੱਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥਾਤਮਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਖਤਰਾ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਵੀ.ਕੇ. ਜਿੰਦਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚਾਰ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਚਨਚੇਤੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 516-ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 18 ਦਸੰਬਰ 1978 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 433-ਏ ਵਿਚ ਸੋਧ ਅਤੇ ਸੀਮਿਲਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 516-ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 432 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“516-ਬੀ. 14 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਾਰਵਾਈ। —(2) ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵੇਲੇ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ, ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਕੈਦੀ ਦੇ ਕੇਸ:-(I ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਨੰ. 159-1667, ਮਿਤੀ ਦੇ ਜੀ. 6 ਸਤੰਬਰ, 1905 ਅਤੇ ਪੀ.ਜੀ., ਨੰਬਰ 18608 ਜੇਲ੍ਹਾਂ, ਮਿਤੀ 28 ਜੂਨ, 1920)।

154

- (i) ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਕੈਦ।
- (ii) ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ।
- (iii) 14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਮਿਆਦ।
- (iv) 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ: -

14 ਸਾਲ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੇਲ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲੰਘੀ ਹੈ ; ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਜੇਲਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

Mithu Singh v. State of Punjab and another (N. C. Jain, J.)

(3) ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 516-ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 516-ਬੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਚਿਓਰ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇੱਕ ਕਤਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਜਾਂ ਘਿਨਾਉਣੀਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿਹਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚਾਰੂ ਤੁਲੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਬਹਿਸ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਚਨਚੇਤੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਤੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਚਨਚੇਤੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਘਿਨਾਉਣੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਾਰਕ ਦੋਵੇਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(4) ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਜਾਂ ਘਿਨਾਉਣੀਤਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੈਰਾ 516-ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਆਮ ਉਮਰ ਕੈਦੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ - ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਉਮਰ ਕੈਦੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਸਨੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਮਰ ਕੈਦੀ ਜਿਸਨੇ ਸਿਰਫ ■ ਮੇਰਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 516-ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 516-ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਕਤਲ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਦੇਖਣਾ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਪੈਰੋਲ ਅਤੇ ਫਰਲੋ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ। 20 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ - ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਜਾਂ ਕੌੜੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ *ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ* ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ *ਨੈਨਾਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ*, (2) ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰਤਾ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤੀਹਰੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ

Mithu Singh v. State of Punjab and another (N. C. Jain, J.)

ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ *ਰਾਕੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3)* ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ-ਧੜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੁਰਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(5) ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚਾਰੂ ਤੁਲੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226/, 227 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ *ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ*, (4) ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਕੇਸ (*ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ*, (*ਸੁਪਰਾ*) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ

(1) 1988(2) ਤਾਜ਼ਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 125.

(2) 1987 CrL. ਐਲਜੇ 1981

(3) 1986(2) ਤਾਜ਼ਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 171.

(4) ILR 1987(2) Pb. ਅਤੇ ਹਾਈ. 427.

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਅਟਰਡੀ *ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।* ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਜੋ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ! ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ *ਭਾਗਵਤ ਸਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ*, (5) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੈਦੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਜੇ

(ਜੀ) ਉੱਪਰ ਕੀਤੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿਧਾਂਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: -

- (i) ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰਤਾ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;
- (ii) ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਉਮਰ ਕੈਦੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 516-ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ;

Mithu Singh v. State of Punjab and another (N. C. Jain, J.)

(iii) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦੀ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ, 8 ਸਾਲ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਫੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਥੇ ਬੇਮਿਸਾਲ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਤੱਥ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ;

(iv) ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦੀ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ

(5) 1983(1) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ 504

ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(7) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਆਂਇਕ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੇਰੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਬਾਂਡ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਦੋ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਸਮੇਤ 20,000 ਰੁਪਏ ਕੈਦ ਦੀ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਅਣ-ਮਿਆਦ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। 5,000 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 10,000 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 20,000

(8) ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣਾ ਤੋਬਾ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੀ.ਸੀ.ਜੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ

Mithu Singh v. State of Punjab and another (N. C. Jain, J.)

ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ